

PODNĚT

Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání Rady vlády pro lidská práva

ze dne XX.XX.XXXX

k exekuci finančních prostředků odsouzených osob

Výbor proti mučení

- I.** oceňuje přípravu návrhu nové právní úpravy postihu příjmů odsouzených osob, která probíhá na Ministerstvu spravedlnosti,
- II.** doporučuje ministru spravedlnosti prosazovat schválení návrhu uvedené právní úpravy ve zkráceném legislativním procesu (schválení zákona v prvním čtení) s cílem minimalizace zdravotních, hygienických a dalších negativních dopadů na odsouzené osoby, vyvolaných aktuální situací,
- III.** žádá ministra spravedlnosti, aby uložil Vězeňské službě, aby do doby platnosti nové právní úpravy zajistila dostatek hygienických prostředků, prostředků na zdravotní péči, prostředků pro komunikaci s vnějším světem a dalších nezbytných prostředků pro odsouzené osoby, jimž jsou v důsledku aktuálního nastavení zabavovány veškeré finanční prostředky, nebo aby přijala jiné dočasné řešení a
- IV.** doporučuje jako jedno z možných opatření, které by mohlo situaci napomoci, přiznání odsouzeným, kteří sice mají formálně finanční příjem, ale fakticky nemohou ani s částí tohoto příjmu jakkoliv disponovat, nárok na nákup potravin a věcí osobní potřeby formou poukázky (tzv. sociální kapesné).

Odůvodnění

Podnět Výboru proti mučení reaguje na postup věznic, aplikovaný od 1. ledna 2022, kdy věznice postihují veškeré finanční prostředky některých odsouzených osob, které jsou těmto osobám do věznice zasílány.

Postup se týká situace, kdy finanční prostředky odsouzené osoby podléhají exekuci. Finance doručené odsouzené osobě se rozděluje na dvě poloviny. První z nich je zasílána na tzv. „O“ (osobní) podúčet odsouzené osoby.¹ Druhá polovina prostředků je zasílána na tzv. podúčet „R“ (rezerva), z něhož jsou strhávány náklady na výkon trestu. Z tohoto podúčtu jsou dále hrazeny pohledávky vyjmenované v § 25 (4) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (např. pohledávky spojené s trestním řízením). Zbývají-li v této polovině finanční prostředky, věznice je převede na podúčet s označením „E“ (exekuce), a z tohoto podúčtu pak věznice strhává peníze na exekučně vymáhané pohledávky.

Pokud však prostředky z podúčtu „E“ nestačí na úhradu exekučně vymáhaných pohledávek, které nejsou uvedeny v § 25 (4) zákona o výkonu trestu odnětí svobody (např. výživné), věznice nově postihne i prostředky na „osobním“ podúčtu, které doposud postihovány nebyly (zůstávaly odsouzené osobě k dispozici).

¹ Po případném odečtení tzv. cestovného, neboť dle zákona musí na účtu odsouzené osoby vždy zůstat částka potřebná k úhradě nákladů spojených s cestou odsouzeného z místa výkonu trestu do místa, kde se bude po propuštění zdržovat.

Dotčené osoby se tak mohou dostat do situace, kdy nemají dostatečné prostředky k zajištění zdravotních, hygienických, korespondenčních a dalších základních potřeb nutných pro důstojný život, neboť jim žádné prostředky nezůstávají. Nové nastavení dále prohlubuje rozdíly mezi odsouzenými osobami a může vést ke zhoršení prostředí ve věznicích.

Z uvedených důvodů se Výbor proti mučení domnívá, že nová právní úprava by měla být přijata co nejdříve, a že do doby jejího přijetí je nezbytné přijmout dočasná opatření, která by situaci adresovala.

Jako jedno z možných řešení, které by mohlo situaci pomoci, Výbor navrhuje přiznávání tzv. sociálního kapesného všem odsouzeným osobám, kterým jsou zasílány finanční prostředky, ale tyto osoby s nimi nemohou disponovat. Tyto osoby jsou fakticky v postavení osob bez finančních prostředků ve smyslu § 16 (8) zákona o výkonu trestu odnětí svobody, kterým věznice jedenkrát za měsíc poskytuje balíček, který obsahuje základní věci osobní potřeby. Uvedeným osobám je na základě § 31 (3) vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, možné poskytnout základní věci osobní potřeby skrze poukázku na jejich nákup, označovanou jako sociální kapesné. Odsouzené osoby, na něž aktuální situace dopadá, by tím získaly alespoň nějaké prostředky k nákupu věcí osobní potřeby podle své volby.